

Gugent u navidas – per tut datti in remedi

■ (cc) Ervas per cuschinar? Natural-main. Ma ervas sa chattan er en blers products nua ch'ins na las spetgass betg. Quai mussa in nov video da la chanzlia chantunala davart l'exposiziun speziala «ervas» en il Museum da la natira dal Grischun. L'exposiziun è vegnida averta ier, ils 12 d'avrigl 2017 cun ina vernissascha publica.

Plantas ed ervas han gia marcà il mintgadi da noss perdavants, e fin oz ans accumpognan ellas tras il di – er en furma da products nua che nus na las supponissan betg senza auter: En il savun per la ducha u en la pasta da dents, en il té d'ensolver u en la liongia, en il vinars u en la lampa d'odur, sco spezaria, sco medicament u sco droga, per fimentar, sco sostanza odoranta u sco colorant – ervas èn preschentas dapertut. Uschia tutga pia er il titel da la nova exposiziun speziala en il Museum da la natira la noda: «Gugent u navidas. Per tut datti in remedi». L'exposiziun ch'è vegnida concepida dal Parc selvadi Turitg a Sihlwald permetta da far in viadi tras il spazi e tras il temp, dal passà fin al preschent – ed adina sin ils fastiz da 29 ervas tschernidas.

Odur dad ervas sco mussavia

L'exposiziun è concepida sco viadi per grond e pitschen tras il mund da las ervas. L'emprim savuran las visitadras ed ils visitaders vi da nov buttigliettas per sa decider per in'odur. Sin il circuit tras l'exposiziun vegnan els a savair successivamain adina dapli davart l'erva che star davos l'odur. Als uffants che na san anc betg leger spetgan differentas staziuns auditivas: i vegnan raquintadas istorgias, declerads detagls ed in uffant rapporta cun tge ervas che sia mamma ha fatg in té che ha gidà a cumbatter sia tuss.

Dad erboristas e da strias

Il circuit tras l'exposiziun maina tar ina pitschna chasetta in pau torta. Avant ch'entrar là scuvran ins nua che la planta

tschernida avant viva e tge pretensius ch'ella fa envers sia piazza da vegetaziun. En la chasetta d'ervas stattan lura las erboristas dal temp medieval en il center. Ellas vegnivan apprezzadas pervia da lur gronda savida, ma a medem temp eran ellas in pau suspectas a lur conumans. Las erboristas vivevan perquai per il pli a l'urdals vitgs. En la chasetta d'ervas da l'exposiziun pon las visitadras pitschnas ed ils visitaders pitschens sa travestgir sco erborista u erborist ed inventar agens versets da remedi. Ubain ch'els taidlan en ina staziun auditiva la chanzun da l'emprendist striun. La proxima staziun è concepida sco biblioteca, ed en il center stat Tumasch d'Aquin. L'onn 1450 è el numnadamain arrivà a la conclusiun che tut las erboristas guaridras na possian

betg esser seriusas, ch'ellas exerciteschian lur art cun striegn. Ina valitaziun cun consequenzas: Da 1450 fin 1750 èn vegnidadas sentenziadas a mort circa 60 000 persunas pervia da «striegn»; passa 80 pertschient eran dunnas. Tgi ch'enconuscheva memia bain las ervas durant il temp medieval viveva pia en privel.

Ervas en il mintgadi

Plinavant maina il circuit en temps pli novs, concretamain en la «apoteca d'ervas»: Qua vegn ins a savair ina massa davart las substanzas activas, ils cuntchants e las substanzas amaras da las ervas medicinalas. La finala mussan emballadis in'entira paletta da products, en ils quals sa chattan ervas. Igl è sorprendent quantas ervas che nus duvrain e che nus con-

surnain mintga di. En cuschina, en il bogn u en il biro, sco sal, sco itg u sco té, en il vinars, en il parfum u en las lampas d'odur. Per tut datti in remedi.

Iert d'ervas

En il spazi al liber dal Museum da la natira dal Grischun pon ins scuvrir e contemplar differentas ervas medicinalas ed odorantas en grondas chaschas d'eternit. A l'entrada vegn ins beneventà d'in pitschen iert. Quel mussa ch'ins po cultivar ervas er sin ina pitschna surfatscha ed en lieus sco balcuns.

Ulteriuras infurmaziuns sut www.naturmuseum.gr.ch
Uras d'avertura: 13 d'avrigl fin 10 da settember 2017, mintgamai da mardi fin dumengia da las 10.00 fin a las 17.00

L'exposiziun «Gugent u navidas – per tut datti in remedi» è concepida sco viadi per grond e pitschen tras il mund da las ervas.